

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS  
DE BELGIQUE

10 novembre 2006

**PROJET DE LOI**  
**réformant le divorce**AMENDEMENT  
\_\_\_\_\_

## N° 112 DU GOUVERNEMENT

Art. 38 (*nouveau*)**Insérer un article 38, rédigé comme suit:**

«Art. 38. — § 1<sup>er</sup>. Pour l'application de l'article 229, §§ 2 et 3 du Code civil, la période de séparation antérieure à l'entrée en vigueur de la présente loi est prise en considération.

§ 2. Lorsque le divorce a été prononcé avant l'entrée en vigueur de la présente loi, en application des anciens articles 229, 231 et 232 du même Code, le droit à la pension prévu à l'article 301 du même Code reste acquis ou exclu en vertu des conditions légales anciennes

Documents précédents :

Doc 51 **2341/ (2005/2006)** :

001 : Projet de loi.

002 à 006 : Amendements.

007 : Rapport.

008 et 009 : Amendements.

BELGISCHE KAMER VAN  
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

10 november 2006

**WETSONTWERP**  
**betreffende de hervorming van**  
**de echtscheiding**AMENDEMENT  
\_\_\_\_\_

## Nr. 112 VAN DE REGERING

Art. 38 (*nieuw*)**Een artikel 38 invoegen, luidende:**

«Art. 38. — § 1. Voor de toepassing van artikel 229, §§ 2 en 3 van het Burgerlijk Wetboek, wordt de periode van feitelijke scheiding voorafgaand aan het van kracht worden van deze wet in aanmerking genomen.

§ 2. Indien de echtscheiding werd uitgesproken voor het van kracht worden van deze wet, overeenkomstig met de vroegere artikelen 229, 231 en 232 van hetzelfde Wetboek, blijft het recht op een uitkering voorzien in artikel 301 van hetzelfde Wetboek verworven of geweigerd krachtens de vroegere wettelijke voorwaarden.

Voorgaande documenten :

Doc 51 **2341/ (2005/2006)** :

001 : Wetsontwerp.

002 tot 006 : Amendementen.

007 : Verslag.

008 en 009 : Amendementen.

*§ 3. Pour l'application des dispositions de l'article 301 § 2, § 3 et § 5 du même Code, il peut être fait état de faits antérieurs à l'entrée en vigueur de la présente loi.*

*§ 4. L'art 301, § 4, du même Code, tel que modifié par l'article 8 de la présente loi, est applicable aux pensions alimentaires fixées par un jugement antérieur à l'entrée en vigueur de celle-ci.*

*Si la durée de cette pension n'a pas été déterminée, le délai de l'article 301, § 4, prend cours à dater de l'entrée en vigueur de la présente loi.*

*Si la durée de la pension a été déterminée, cette durée demeure d'application sans qu'elle puisse excéder la limite prévue à l'alinéa précédent.*

*§ 5. L'article 1271 Code judiciaire, tel que modifié par l'article 28 de la présente loi, n'est pas applicable aux jugements prononcés avant l'entrée en vigueur de la présente loi, lorsque la clôture des débats a été prononcée avant celle-ci.*

*§ 6. L'article 1274 du même Code, tel que modifié par l'article 29 de la présente loi, n'est pas applicable aux arrêts prononcés avant l'entrée en vigueur de la présente loi, lorsque la clôture des débats a été prononcée avant celle-ci.*

#### JUSTIFICATION

Le présent amendement est relatif aux dispositions transitoires.

Il s'inspire de la note du professeur Y.-H. Leleu, communiquée à la Commission.

Les principes généraux de droit transitoire applicables à la matière sont, par référence à la théorie de Roubier (Le droit transitoire, 2ème éd., Paris, Dalloz, 1961):

- la non-rétroactivité des lois et son corollaire, leur application immédiate aux situations en cours de constitution et en cours d'effets (art. 2 Code civil);

- l'application immédiate des lois de procédure;

- l'interdiction de saisir des faits du passé pour la mise en œuvre de la loi nouvelle;

- la survie de la loi ancienne en matière contractuelle.

L'adoption de normes transitoires n'est pas toujours nécessaire, si l'on applique correctement ces principes généraux.

Ainsi, il n'est pas requis d'établir de disposition transitoire à propos de l'article 229, § 1<sup>er</sup>. L'unique cause divorce peut faire l'objet d'un débat de fond et être prouvée par toute voie

*§ 3. Voor de toepassing van de bepalingen van artikel 301, § 2, § 3 en § 5 van hetzelfde Wetboek, kan men zich beroepen op feiten voorafgaand aan het van kracht worden van deze wet.*

*§ 4. Artikel 301, § 4, van hetzelfde Wetboek, zoals gewijzigd bij artikel 8 van deze wet, is van toepassing op de uitkeringen tot levensonderhoud, vastgelegd door een vonnis voorafgaand aan het van kracht worden ervan.*

*Indien de duur van de uitkering niet werd bepaald, neemt de termijn van artikel 301, § 4, een aanvang op de datum van het van kracht worden van deze wet.*

*Indien de duur van de uitkering werd bepaald, blijft deze duur van toepassing, zonder dat ze de beperking voorzien in het vorige lid kan overschrijden.*

*§ 5. Artikel 1271 van het Gerechtelijk Wetboek, zoals gewijzigd bij artikel 28 van de wet, is niet van toepassing op de vonnissen uitgesproken voor het van kracht worden van deze wet, indien de debatten voordien afgesloten werden.*

*§ 6. Artikel 1274 van hetzelfde Wetboek, zoals gewijzigd bij artikel 29 van deze wet, is niet van toepassing op de arresten uitgesproken voor het van kracht worden van deze wet, indien de debatten voordien afgesloten werden.*

#### VERANTWOORDING

Dit amendement heeft betrekking op de overgangsbepalingen.

Het is ingegeven door de nota van professor Y.-H. Leleu, die meegedeeld werd aan de Commissie.

Algemene principes van het overgangsrecht die op de materie van toepassing zijn, met verwijzing naar de theorie van Roubier (Le droit transitoire, 2de uitg., Paris, Dalloz, 1961):

- de niet-terugwerkende kracht van de wetten en het logische gevolg ervan, hun onmiddellijke toepassing op situaties die in aanleg zijn en situaties die aan de gang zijn (art. 2, Burgerlijk Wetboek);

- de onmiddellijke toepassing van de wetten op de rechtspleging;

- het verbod om gebruik te maken van feiten uit het verleden voor de aanwending van de nieuwe wet;

- het voortbestaan van de vroegere wet op contractueel vlak.

Indien men deze algemene principes correct toepast, is de goedkeuring van overgangsnormen niet altijd nodig.

Zo is het niet vereist om een overgangsbepaling in te voeren inzake artikel 229, § 1. De unieke reden tot echtscheiding kan het voorwerp zijn van een debat over de zaak zelf en door

de droit par les parties. En vertu des principes généraux du droit transitoire, si une loi introduit une nouvelle cause de divorce, on se trouve en présence d'un fait qui, sous l'ancienne loi, était incapable de fonder le divorce. A cet égard, il faut distinguer entre les faits instantanés et les états continus qui existaient déjà sous l'ancienne loi et se poursuivent sous la nouvelle. S'il s'agit d'un état de fait continu, la loi nouvelle peut l'atteindre au moment de son entrée en vigueur comme fait du présent, et en faire un cas de divorce (P. Roubier, p. 307). La désunion irrémédiable est un fait continu. Le juge pourra donc l'apprécier directement dans la cause dont il est saisi et, en application du nouvel article 229, § 1<sup>er</sup>, prononcer le divorce sur base de son intime conviction de l'existence d'une désunion irrémédiable préexistant à l'entrée en vigueur de la loi nouvelle.

De même, les règles de procédure s'appliquent aux procédures en cours (article 3 du Code judiciaire). Tel sera le cas pour les accords partiels qui pourront être exploités d'avantage avec la nouvelle loi.

§1<sup>er</sup>. Afin de rendre la nouvelle loi immédiatement efficace, il est souhaitable que le juge puisse tenir compte pour prononcer le divorce des présomptions édictées par les §§ 2 et 3. Or, les principes généraux du droit transitoire ne le permettent pas (en effet, une présomption légale nouvelle n'atteint pas les actes juridiques passés sous une loi ancienne, P. Roubier, p. 237).

Tel est l'objet du 1<sup>er</sup> § proposé.

§ 2. Ce § traite des conséquences alimentaires des divorces prononcés avant l'entrée en vigueur de la loi.

Il est proposé de figer les effets des divorces anciens. Les conditions d'ouverture du droit à la pension alimentaire (ou d'exclusion du droit) sont liées, en vertu des articles 229, 231 et 232, combinés aux articles 301 et 307 du Code civil, à l'obtention des torts dans le cadre du divorce.

Or, l'une des principales innovations de la réforme est que, en principe, le divorce pourra être prononcé sans faute (celle-ci n'ayant d'incidence que dans le cadre du débat sur la pension après divorce, le défendeur pouvant opposer l'exception de faute grave - art. 301, §2, al. 2 tel que modifié par l'article 8 du projet). Sans disposition transitoire spéciale, la nouvelle disposition serait applicable à toute demande de pension alimentaire formée sous l'empire de la loi nouvelle, même en rapport avec un divorce ancien. La conséquence de ce principe pourrait être très gênante: tous les conjoints divorcés pourraient solliciter une pension alimentaire s'ils satisfont aux conditions économiques de son octroi (même les fautifs, ou ceux qui n'ont pas renversé la présomption de culpabilité de l'ancien art. 306, et des ex-époux divorcés aux torts partagés.)

de parties prouvé avec elk rechtsmiddel. Krachtens de algemene principes van het overgangsrecht heeft men, indien een wet een nieuwe reden tot echtscheiding invoert, te maken met een feit dat geen basis voor de echtscheiding kon vormen krachtens de oude wet. In dit opzicht moet men een onderscheid maken tussen de feiten die zich net hebben voorgedaan en voortgezette feiten die reeds onder de oude wet bestonden en die onder de nieuwe verder lopen. Indien het een voortgezet feit betreft kan de nieuwe wet er op worden toegepast op het moment dat die wet van kracht wordt als zijnde een feit dat zich net heeft voorgedaan en er een reden tot echtscheiding van maken (P. Roubier, blz. 307). De duurzame ontwijking is een voortgezet feit. De rechter zal het dus rechtstreeks kunnen toepassen bij de zaak die bij hem aanhangig is gemaakt en hij kan met toepassing van het nieuwe artikel 229, § 1, de echtscheiding uitspreken op grond van zijn innerlijke overtuiging van het bestaan van een duurzame ontwijking die bestond voor de nieuwe wet van kracht werd.

Op dezelfde wijze zijn de procedureregels van toepassing op de lopende procedures (artikel 3 van het Gerechtelijk Wetboek). Dat zal het geval zijn voor de gedeeltelijke akkoorden, die met de nieuwe wet nog meer zullen kunnen worden benut.

§ 1. Om de nieuwe wet onmiddellijk efficiënt te maken, is het wenselijk dat de rechter om de echtscheiding uit te spreken rekening kan houden met de vermoedens bepaald door de §§ 2 en 3. Welnu, de algemene principes van het overgangsrecht laten dit niet toe (een nieuw wettelijk vermoeden tast de juridische daden die onder een vroegere wet gesteld werden immers niet aan, P. Roubier, blz. 237).

Dit is het voorwerp van de voorgestelde §1.

§ 2. Deze paragraaf behandelt de gevolgen inzake uitkeringen tot levensonderhoud die uitgesproken werden voor de wet van kracht werd.

Er wordt voorgesteld om de gevolgen van vroegere echtscheidingen onveranderd te behouden. De voorwaarden om recht te hebben op een uitkering (of het uitgesloten worden van dat recht) zijn krachtens de artikelen 229, 231 en 232, in combinatie met de artikelen 301 en 307 van het Burgerlijk Wetboek in het kader van de echtscheiding verbonden met bepaalde feiten die ten nadele van een van de partijen zijn.

Eén van de voornaamste vernieuwingen van de hervorming bestaat echter uit het feit dat de echtscheiding in principe foutloos kan worden uitgesproken (dit begrip heeft alleen nog een weerslag in het kader van het debat over de uitkering na de echtscheiding, waarbij de verweerder de uitzondering van de zware fout kan invoeren - art. 301, § 2, tweede lid, zoals gewijzigd bij artikel 8 van het ontwerp). Zonder bijzondere overgangsbepaling zou de nieuwe bepaling van toepassing zijn op elk verzoek voor het verkrijgen van een uitkering tot levensonderhoud, ingediend krachtens de nieuwe wet, zelfs indien het betrekking zou hebben op een vroegere echtscheiding. Het gevolg van dit principe zou zeer lastig kunnen zijn: alle gescheiden echtgenoten zouden een uitkering tot levensonderhoud kunnen aanvragen indien ze voldoen aan de economische voorwaarden voor de toekenning ervan (zelfs de-

Cette conséquence ferait ressurgir de nombreux litiges clos depuis parfois de nombreuses années. Elle n'est pas souhaitable pour des raisons évidentes de sécurité juridique. Très souvent, dans l'état actuel des textes, les plaideurs n'insistent pas sur les torts parce qu'ils savent qu'un divorce aux torts réciproques exclut tout octroi de la pension alimentaire. Les prévisions des parties seraient gravement mises à mal si le débat pouvait ressurgir des années plus tard, en vertu de la nouvelle loi. Certes, il pourrait être objecté que, de toute manière, la nouvelle loi permet d'exclure l'octroi de la pension alimentaire si une faute grave a été commise par le demandeur. Mais la preuve de celle-ci sera le plus souvent impossible, et en tous cas très difficile à rapporter, en raison du temps écoulé.

Le texte proposé utilise les termes «exclus «ou «acquis «pour rappeler qu'il est nécessaire qu'il y ait eu débat - et donc autorité de chose jugée - sur la question de la faute. Ce sera toujours le cas si le divorce est prononcé sur base des articles 229 ou 231. Il en ira différemment si le divorce a été prononcé sur base de l'ancien article 232 du code civil, et qu'il n'a pas été statué à propos des responsabilités (présomption de l'article 306) soit qu'il ait été réservé à ce sujet, soit qu'il n'y ait pas eu de débat. A ce sujet, il sera fait application immédiate de la loi nouvelle. La pension alimentaire sera due en principe, sauf si le débiteur potentiel prouve que le demandeur a commis une faute grave au sens de l'article 301, § 2, nouveau.

Au surplus, il résulte des principes généraux de droit transitoire que seront immédiatement applicables, sans qu'il soit nécessaire d'adopter de disposition spéciale les nouvelles modalités de calcul de la pension alimentaire (art. 301, § 3, § 5, § 6, §§ 8-11).

§ 3. En droit transitoire général, la loi nouvelle ne peut saisir un fait instantané antérieur à son entrée en vigueur, sans rétroactivité (P. Roubier, p. 307). Toutefois, des motifs d'équité justifient qu'une disposition transitoire permette au juge de retenir dans certains cas des comportements antérieurs à la loi nouvelle. Une telle rétroactivité ne surprendrait pas les prévisions des parties:

– ainsi, l'exclusion de la pension alimentaire est possible en cas de faute grave commise avant l'entrée en vigueur de la nouvelle loi (art. 301, § 2);

– tous les critères proposés pour la détermination du quantum de la pension alimentaire doivent être pris en considération même s'ils concernent des faits antérieurs à l'entrée en vigueur de la nouvelle loi (art. 301, § 3);

genen die in fout zijn of degenen die het vermoeden van schuld van het vroegere artikel 306 niet hebben weerlegd en de echtgenoten die gescheiden zijn op basis van gedeelde fout).

Dit gevolg zou talrijke geschillen die soms reeds sedert vele jaren afgesloten zijn opnieuw boven water brengen. Om evidente redenen van rechtszekerheid is dit niet wenselijk. Zoals de wetteksten thans voorliggen dringen de pleiters vaak niet aan op de fout, want ze weten dat een echtscheiding die uitgesproken wordt op basis van wederzijdse fout elke toekenning van de uitkering tot levensonderhoud uitsluit. De vooruitzichten van de partijen zouden ernstig in het gedrang komen indien het debat jaren nadien krachtens de nieuwe wet weer zou opduiken. Men zou uiteraard kunnen tegenwerpen dat de nieuwe wet het in ieder geval mogelijk maakt om een aanvrager uit te sluiten van het toekennen van een uitkering indien hij een zware fout beging. Het bewijs hiervan zal echter, wegens de verstreken tijd, meestal onmogelijk of in ieder geval zeer moeilijk kunnen geleverd worden.

De voorgestelde tekst gebruikt de termen «uitgesloten» of «verworven» om er aan te herinneren dat het noodzakelijk is dat er een debat plaatsvond - en dus in kracht van gewijsde is getreden - over de vraag van de fout. Dat zal steeds het geval zijn wanneer de echtscheiding uitgesproken wordt op basis van de artikelen 229 of 231. Het zal anders liggen indien de echtscheiding werd uitgesproken op basis van het vroegere artikel 232 van het Burgerlijk Wetboek en er geen uitspraak gedaan werd over de verantwoordelijkheden (vermoeden van artikel 306), of omdat er op dit vlak voorbehoud werd gemaakt, of omdat er geen debat plaatsvond. In dit opzicht zal de nieuwe wet onmiddellijk worden toegepast. In principe moet de uitkering tot levensonderhoud betaald worden, tenzij de potentiële schuldenaar bewijst dat de aanvrager een zware fout beging in de zin van het nieuwe artikel 301, § 2.

Bovendien resulteert uit de algemene principes van het overgangsrecht dat de nieuwe modaliteiten van de berekening van de uitkering tot levensonderhoud onmiddellijk van toepassing zullen zijn, zonder dat het nodig is een bijzondere bepaling goed te keuren (art. 301, § 3, § 5, § 6, §§ 8-11).

§ 3. In het algemene overgangsrecht kan een nieuwe wet geen feit vatten dat voorafgaat aan het van kracht worden van die wet zonder terugwerkende kracht (P. Roubier, blz. 307). Om redenen van billijkheid is het echter gerechtvaardigd dat een overgangsbepaling de rechter toelaat in bepaalde gevallen rekening te houden met gedragingen die dateren van voor de nieuwe wet. Een dergelijke terugwerkende kracht zou niet verrassend overkomen inzake de vooruitzichten van de partijen:

– zo is de uitsluiting van het recht op een uitkering tot levensonderhoud mogelijk in geval van zware fout, indien die begaan werd voor het van kracht worden van de nieuwe wet (art. 301, § 2);

– alle criteria die voorgesteld zijn voor het bepalen van het quantum van de uitkering tot levensonderhoud moeten in aanmerking worden genomen, zelfs indien ze betrekking hebben op vroegere feiten (art. 301, § 3);

– de même, le juge doit pouvoir tenir compte de comportements anciens, en ce qui concerne l'échappatoire prévue par l'article 301, § 5 (preuve que l'état de besoin du demandeur résulte d'une décision prise unilatéralement et sans justification au regard des besoins de la famille)

La disposition proposée n'affecte évidemment pas les décisions rendues avant l'entrée en vigueur de la loi, sur base de l'article 301 ancien; le principe du respect de l'autorité de la chose jugée sous la loi ancienne étant évidemment maintenu (sous réserve de la durée: voy. § 4.)

§ 4. Ce § traite de la durée des pensions alimentaires fixées par un jugement antérieur à l'entrée en vigueur de la nouvelle loi.

Le premier alinéa rappelle le principe de l'application immédiate de celle-ci.

Le deuxième alinéa est relatif aux pensions alimentaires fixées avant l'entrée en vigueur, et qui n'étaient pas limitées dans le temps. La loi nouvelle prévoit un délai, variable. Un autre principe de droit transitoire est qu'une loi nouvelle introduisant la prescriptibilité d'un droit imprescriptible s'applique immédiatement sans qu'il puisse être tenu compte du temps écoulé sous la loi antérieure (P. Roubier, p. 299). Ainsi, une pension accordée à une épouse ayant été mariée 3 ans, «imprescriptible «jusqu'à présent, le serait après 3 ans à compter de l'entrée en vigueur de la loi nouvelle. Il n'est donc pas indispensable de le préciser dans la loi nouvelle, mais il est utile de le faire afin d'éviter toute controverse, les principes généraux du droit transitoire étant souvent peu connus des praticiens. Cette solution est celle qui a été choisie dans les dispositions transitoires de la loi du 10 juin 1998 relative à la prescription.

Il est donc précisé que si la durée de la pension n'a pas été déterminée, le délai de l'article 301, § 4, prend cours à dater de l'entrée en vigueur de la présente loi.

La règle d'application immédiate ne peut avoir pour effet de supprimer rétroactivement les termes échus de la pension alimentaire. Le créancier d'aliment ne devra donc pas rembourser. De plus le débiteur restera tenu au paiement des sommes qui ne l'auraient pas été avant l'entrée en vigueur de la loi.

Le troisième alinéa vise les décisions judiciaires qui ont prononcé une pension alimentaire existante à durée limitée. Le créancier peut-il se prévaloir de la nouvelle durée légale si elle est supérieure à la limite judiciaire, voire après que celle-ci soit expirée? Il n'existe pas de principe général de droit transitoire interdisant à la loi nouvelle modifiant la durée des effets alimentaires de s'appliquer à un jugement limitant cette durée (jugement dérogatoire à la règle légale ancienne prescrivant une durée illimitée).

– de rechter moet insgelijks kunnen rekening houden met vroegere gedragingen met betrekking tot het voorwendsel voorzien door artikel 301, § 5 (bewijs dat de staat van behoefte van de aanvrager het resultaat is van een eenzijdig genomen beslissing, zonder rechtvaardiging te overstaande van de noden van het gezin).

De voorgestelde bepaling heeft uiteraard geen invloed op de beslissingen die, op basis van het vroegere artikel 301, genomen werden voor de wet van kracht werd. Het principe van het respecteren van het gezag van het rechterlijk gewijsde onder de vorige wet blijft uiteraard behouden (onder voorbehoud van de duur: zie § 4).

§ 4. Deze paragraaf heeft betrekking op de uitkeringen tot levensonderhoud die bepaald werden door een vonnis dat geveld werd voor de nieuwe wet van kracht werd.

Het eerste lid herinnert aan het principe van de onmiddellijke toepassing ervan.

Het tweede lid heeft betrekking op de uitkeringen tot levensonderhoud die bepaald werden voor het van kracht worden en die niet beperkt waren in de tijd. De nieuwe wet voorziet een variabele termijn. Een ander principe van het overgangsrecht is dat een nieuwe wet die een onverjaarbare wet wel verjaarbaar maakt onmiddellijk van toepassing is, zonder dat er rekening kan worden gehouden met de tijd die onder de oude wet is verstreken (P. Roubier, blz. 299). Zo zou een uitkering die tot heden «onverjaarbaar» was en die toegekend is aan een echtgenote die gedurende 3 jaar gehuwd was, dat wel zijn na 3 jaar vanaf het moment dat de nieuwe wet van kracht wordt. Het is dus niet onmisbaar dit in de nieuwe wet te vermelden, maar het is wel nuttig dit te doen om alle controverses te vermijden, aangezien de algemene principes van het overgangsrecht vaak weinig gekend zijn door de rechtsbeoefenaars. Dit is de oplossing waarvoor gekozen werd in de overgangsbepalingen van de wet van 10 juni 1998 betreffende de verjaring.

Er is dus gepreciseerd dat, indien de duur van de uitkering niet werd gepreciseerd, de termijn van artikel 301, § 4, aanvangt op de datum dat deze wet van kracht wordt.

De regel van de onmiddellijke toepassing kan niet tot gevolg hebben dat de reeds gedane betalingen van de uitkering tot levensonderhoud met terugwerkende kracht worden afgeschaft. De schuldeiser van de uitkering zal dus niet moeten terugbetalen. Bovendien zal de schuldenaar nog steeds de bedragen moeten betalen die dat niet waren voor het van kracht worden van de wet.

Het derde lid beoogt de rechterlijke beslissingen die een uitkering tot levensonderhoud uitspraken met beperkte duur. Kan de schuldeiser zich beroepen op de nieuwe wettelijke duur, indien die hoger ligt dan de gerechtelijke grens, of zelfs nadat die duur verlopen is? Er bestaat geen algemeen principe van het overgangsrecht dat aan de nieuwe wet, die de duur van de uitkeringen wijzigt, verbiedt om van toepassing te zijn op een vonnis dat deze duur beperkt (een vonnis dat afwijkt van de vroegere wettelijke regel die een onbeperkte duur voorschreef).

Face à cette incertitude, une disposition transitoire s'impose. Il serait inéquitable d'appliquer la règle de l'alinéa précédent, car cela pourrait entraîner un allongement de cette durée[LH1] (par exemple: le mariage a été contracté en 1995; le divorce est prononcé en 2002, et la pension alimentaire est fixée pour 15 ans; la loi nouvelle entre en vigueur en 2007; si la pension alimentaire est d'une durée indéterminée, elle sera limitée à 7 ans - durée du mariage - à dater de l'entrée en vigueur de la nouvelle loi, soit jusqu'en 2014; il serait inéquitable que l'on maintienne la durée initialement fixée - dans l'exemple 15 ans, privant ainsi totalement le débiteur du bénéfice de la nouvelle loi)

Il est donc proposé que si la durée de la pension a été déterminée, cette durée demeure d'application sans qu'elle puisse excéder la limite prévue à l'alinéa précédent.

§ 5. La nouvelle législation supprime la faculté d'interjeter appel de la décision prononçant le divorce, ce qui est logique puisque l'appel ne pourrait pas avoir pour effet de réformer la décision prononcée en instance

En application des principes généraux du droit transitoire, dès lors que l'admissibilité d'une voie de recours constitue une qualité inhérente au jugement lui-même, l'on doit considérer que les voies de recours sont définies par la loi en vigueur au jour du jugement (P. Roubier, p. 564).

Cette solution n'est pas admissible pour les divorces prononcés sur base de l'ancienne loi, puisque par hypothèse, les débats auront eu une incidence déterminante sur le droit à la pension après divorce (cf. § 2 proposé)

Il est donc proposé de déroger à cette règle générale: la suppression des voies de recours n'est pas applicable aux jugements prononcés avant l'entrée en vigueur de la présente loi lorsque la clôture des débats a été prononcée avant celle-ci.

Bien entendu, dans le cadre de l'appel, le droit nouveau sera immédiatement applicable.

Le § 6 maintient également le délai de pourvoi en cassation à 3 mois pour les arrêts prononcés avant l'entrée en vigueur de la loi.

*La ministre de la Justice,*

Laurette ONKELINX

Met deze onzekerheid voor ogen dringt een overgangsbepaling zich op. Het zou onrechtvaardig zijn om de regel van het vorige lid toe te passen, want dat zou een verlenging van deze duur tot gevolg kunnen hebben (bijvoorbeeld: het huwelijk werd in 1995 gesloten; de echtscheiding wordt in 2002 uitgesproken en de uitkering tot levensonderhoud wordt vastgelegd op een duur van 15 jaar; de nieuwe wet wordt in 2007 van kracht; indien de uitkering tot levensonderhoud van onbeperkte duur is, zal ze beperkt zijn tot 7 jaar - duur van het huwelijk - vanaf de datum dat de nieuwe wet van kracht wordt, dus tot in 2014; het zou onrechtvaardig zijn dat men de aanvankelijk vastgelegde duur - 15 jaar in ons voorbeeld - zou behouden en men op die manier de schuldenaar volledig het genot van de nieuwe wet zou ontfangen).

Er wordt dus voorgesteld dat, indien de duur van de uitkering werd bepaald, deze duur van toepassing blijft, zonder dat hij de beperking die voorzien is in het vorige lid mag overschrijden.

§ 5. De nieuwe wetgeving schaft de mogelijkheid af om beroep aan te tekenen tegen het echtscheidingsvonnis, wat logisch is, want het beroep zou niet tot gevolg kunnen hebben dat het in aanleg uitgesproken vonnis zou kunnen worden hervormd.

Met toepassing van de algemene principes van het overgangsrecht en aangezien de toelaatbaarheid van het instellen van een rechtsmiddel een eigenschap vormt die inherent is aan het vonnis zelf, moet men ervan uitgaan dat de rechtsmiddelen gedefinieerd zijn door de wet die van kracht is op de dag van het uitspreken van het vonnis (P. Roubier, blz. 564).

Deze oplossing is niet toelaatbaar voor de echtscheidingen die uitgesproken werden op basis van de vroegere wet, aangezien in dat geval de debatten een bepalende invloed zullen gehad hebben op het recht op een uitkering na de echtscheiding (cf. voorgestelde § 2).

Er wordt dus voorgesteld van deze algemene regel af te wijken: het afschaffen van de rechtsmiddelen is niet van toepassing op de vonnissen die uitgesproken werden voor deze wet van kracht is, wanneer de debatten voordien werden afgesloten.

In het kader van het beroep zal het nieuwe recht uiteraard wel onmiddellijk van toepassing zijn.

§ 6 behoudt eveneens de termijn van 3 maanden om in cassatieberoep te gaan tegen de arresten die uitgesproken werden voor het van kracht worden van de wet.

*De minister van Justitie,*

Laurette ONKELINX